

Sygn. akt *XIV U 1370/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Daria Figura
Protokolant:	Aureliusz Łuczak

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z odwołania J. M.

przeciwko Z. Oddział w W.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Z. Oddziału w W.

z dnia 8 kwietnia 2016 r. o nr (...) (...)

oddala odwołanie;

Sygn. akt XIV U 1370/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 8 kwietnia 2016 r. Z. Oddział w W., na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...), odmówił J. M. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na nieudowodnienie wymaganego 15 - letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy przyjął za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 25 lat i 6 dni. Staż pracy w warunkach szczególnych wyniósł 1 rok, 7 miesięcy. Organ rentowy nie uwzględnił pracy w szczególnych warunkach w okresie od 3 września 1979 r. do 31 marca 1994 r. w R.w R., ponieważ ubezpieczony był członkiem tej spółdzielni (k. 20 a.e.).

W odwołaniu od powyższej decyzji J. M. wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych(...). Odwołujący się wskazał, iż będąc zatrudnionym w R.w R. w okresie od 3 września 1979 r. do 31 marca 1994 r. wykonywał pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo wodorowym. Odwołujący się stał na stanowisku, iż spełnił wszystkie przesłanki uprawniające go do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, ponieważ w dniu wejścia przepisów ustawy emerytalnej osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat i 6 dni, w tym okres zatrudnienia w warunkach szczególnych wynoszący ponad 16 lat (k. 2-3).

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy, przywołując argumenty zawarte w treści zaskarżonej decyzji, wniósł o jego oddalenie, ponieważ zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (...) i jest faktycznie i prawnie uzasadniona (k. 6).

W piśmie procesowym z 30 czerwca 2016 r. (data wpływu: 5 lipca 2016 r.), pełnomocnik reprezentujący odwołującego się, popierał odwołanie wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji z 9 kwietnia 2016 r. poprzez przyznanie J. M. prawa do emerytury, nadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych oraz dopuszczenie dowodu z zeznań świadków wskazanych w treści pisma a także dowodu z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Pełnomocnik odwołującego się podniósł m.in., że J. M. w R.w R. zatrudniony był na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku spawacza wykonując konstrukcje stalowe, w związku z powyższym spełnił warunki z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (...) (k. 15-18).

Sąd Okręgowy ustalił, następujący stan faktyczny:

J. M. (ur. (...)) 3 września 1979 r. zawarł z R. w R. umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku ślusarza-spawacza w Dziale Produkcji i Montażu P.. Wynagrodzenie strony ustaliły wówczas na kwotę 17,60 zł. za godzinę plus premia regulaminowa (umowa o pracę z 31 sierpnia 1979 r. - k. 32).

Dnia 26 października 1979 r., uchwałą Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni, J. M. został przyjęty na członka R. w R.. W deklaracji członkowskiej J. M. zobowiązał się do wniesienia wkładu pieniężnego w wysokości 2.000 zł. (deklaracja członkowska- k. 38).

Wcześniej, tj. 1 października 1979 r. odwołujący się zawarł ze Spółdzielnią porozumienie w sprawie opłaty za pracę członka spółdzielni, w którym zobowiązał się, jako członek spółdzielni, w okresie trwania członkostwa, do wykonywania pracy w charakterze spawacza. Powyższe porozumienie w pkt. 3 określało, iż za wykonaną pracę „członek” otrzyma wynagrodzenie w formie dniówki obrachunkowej za ośmiogodzinny dzień pracy ustalonej w systemie akordowym w wysokości 28 zł./godzinę, która to stawka ulegała systematycznemu zwiększeniu. **Na mocy tego porozumienia strony rozwiązały umowę o pracę zawartą 3 września 1979 r.** (porozumienie z 1 października 1979 r. - k. 37, dokumenty przeszeregowania- k. 40, 42-52).

W w/w Spółdzielni pracę spawacza odwołujący się wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy w określonych godzinach pracy. Odwołujący się pracował na hali i podlegał brygadziście, który wydawał mu polecenia służbowe. Do końca zatrudnienia, tj. do 31 marca 1994 r., J. M. pozostał członkiem Spółdzielni. W związku z likwidacją Spółdzielni odwołujący się otrzymał odprawę pieniężną. Wszyscy pracownicy zatrudnieni w Spółdzielni byli jednocześnie jej członkami. Początkowo Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjno-Usługowa zawierała umowy o pracę, by następnie przyjmując pracownika w poczet swoich członków. Wówczas zawarta wcześniej umowa o pracę przekształcała się w umowę o świadczenie pracy członka spółdzielni na rzecz Spółdzielni. Praca członka Spółdzielni niczym się nie różniła od pracy w oparciu o umowę o pracę (zeznania świadków: J. K. – k. 48, J. R. – k. 48-49, F. S. –k. 49-50, zeznania odwołującego się – k. 51, k. 60v).

Na rzecz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno-Usługowej, J. M. świadczył pracę jako członek Spółdzielni do 31 marca 1994 r., cały czas na stanowisku spawacza (świadczenie pracy – k. 56).

Odwołujący w 4 czerwca 2016 r. złożył wniosek o emeryturę (k. 1-6 a.e.).

Na dzień 1 stycznia 1999 r. odwołujący się udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 1 rok i 7 miesięcy pracy w szczególnych warunkach. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, 60 lat ukończył w dniu 9 kwietnia 2016r.

Powyższy stan faktyczny Sad ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, w tym w szczególności w aktach osobowych odwołującego się z okresu zatrudnienia w R. (k. 28-83), w tym w szczególności deklaracji

członkostwa z dnia 1 października 1979 r. (k. 37), porozumienia zawartego ze Spółdzielnią 27 października 1979 r. (k. 37), świadectwa pracy z 31 marca 1994 r. (k. 56), ponadto na podstawie zeznań świadków: J. K. (k. 48), J. R. (k. 48-49), F. S. (k. 49-50), a także na podstawie zeznań odwołującego się (k. 51, k. 60v).

Dowody z dokumentów Sąd uznał za wiarygodne źródło dowodowe, ponadto strony nie kwestionowały wartości dowodowej tych dokumentów. Zarówno z deklaracji członkowskiej, porozumienia oraz świadectwa pracy wynika, iż J. M. z R. w R. łączył stosunek członkostwa, w ramach którego odwołujący się świadczył pracę spawacza na jej rzecz realizując postanowienia zawarte w porozumieniu zawartym ze spółdzielnią w dniu 1 października 1979 r. Tym samym stosunek łączący J. M. ze R. w R. nie wypełnia definicji stosunku pracy.

Tym samym Sąd uznał, iż materiał dowodowy nie budzi wątpliwości i pozwala na poczynienie jednoznacznych ustaleń co okoliczności podnoszonych w odwołaniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. M., jako bezzasadne nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w sprawie niniejszej było to, czy odwołujący się, będący członkiem R. w R., w okresie od 3 września 1979 r. do 31 marca 1994 r. i świadczący na rzecz tej Spółdzielni jako jej członek pracą spawacza, spełnił przesłanki warunkujące przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...).

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 jednolity tekst ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999r.) osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn. Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8 poz. 43 ze zm.). Wyszczególnienie prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawierają wykazy A i B stanowiące załącznik do wskazanego wyżej rozporządzenia.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki: osiągnięcie wieku emerytalnego, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r.).

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, iż J. M. w dniu 9 kwietnia 2016 r. (w miesiącu zgłoszenia wniosku o emeryturę) ukończył lat 60 i na 1 stycznia 1999r. posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat. Odwołujący nie przystąpił do również do otwartego funduszu emerytalnego. Wskazać należy, iż organ rentowy zaliczył odwołującemu się staż pracy w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze wynoszącym 1 rok i 7 miesięcy.

Zatem spór dotyczył wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności czy jako pracę w szczególnych warunkach można zaliczyć okres od 3 września 1979 r. do 31 marca 1994 r., kiedy odwołujący się wykonywał na rzecz R. w R. pracę spawacza, będąc jednocześnie członkiem tej Spółdzielni.

Wskazać należy, że z treści powołanych wyżej przepisów jednoznacznie bowiem wynika, że prawo do emerytury na ich podstawie przysługuje **wyłącznie pracownikom** wykonującym pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. **Nie dotyczą one natomiast członków rolniczej spółdzielni produkcyjnej świadczących pracę na rzecz tej spółdzielni.** Podstawę świadczenia pracy przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną nie stanowi stosunek pracy, ale cywilnoprawny stosunek członkostwa z taką spółdzielnią. Powyższe wprost wynika z art. 155 § 1 Prawa spółdzielczego, zgodnie z którym zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni, oraz z art. 157 tej ustawy, w myśl którego spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy. Podstawą świadczenia pracy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną przez jej członka nie może być stosunek pracy, a okres wykonywania pracy w charakterze członka Spółdzielni nie może zostać zaliczony do okresów pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa powołanym wyżej art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012r., I UK 384/11, LEX nr 1212661, wyrok z dnia 21 października 2009r. I UK 115/09, wyrok z dnia 8 grudnia 2009r. I UK 186/09, wyrok z 25 stycznia 2005r. I UK 142/04).

W niniejszej sprawie odwołujący się od 1 października 1979 r. do 31 marca 1994 r. wykonywał pracę na rzecz R. w R. w ramach łączącego go ze Spółdzielnią stosunku członkostwa, co jasno wynika z treści porozumienia zawartego 27 października 1979 r. (k. 37) oraz zostało wyraźnie zaznaczone w treści świadectwa pracy z dnia 31 marca 1994 r. (k. 56). Okoliczność ta wynika wprost z przedłożonych do akt sprawy dokumentów. Status odwołującego się jako członka Spółdzielni ze swojej istoty różnił się od statusu pracowników zatrudnionych w innych zakładach pracy. W ocenie Sądu, mimo podobieństwa sposobu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy i w ramach członkostwa w spółdzielni, nie można przyjąć, że w spornym okresie odwołujący się był pracownikiem wykonującym pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. O powyższym świadczy cały szereg różnic pomiędzy jego statusem jako członka spółdzielni a statusem pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (w szczególności dotyczy to sposobu rozliczania pracy, ustalania wynagrodzenia, prawa do udziału w zyskach spółdzielni). W konsekwencji należy stwierdzić, że z dokonanych ustaleń faktycznych wynika jednoznacznie, że w spornym okresie odwołujący się nie pozostawał w stosunku pracy, ale realizował zatrudnienie w ramach łączącego go ze spółdzielnią stosunku członkostwa.

Reasumując, stwierdzić należy, że J. M. w okresie od dnia 1 października 1979 r. do 31 marca 1994 r. nie pozostawał w stosunku pracy, ale świadczył pracę na rzecz R. w R. w ramach łączącego go z tą spółdzielnią stosunku członkostwa. Okres ten nie może zostać zaliczony do okresu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. Udowodniony przez odwołującego okres pracy w szczególnych warunkach na dzień 01 stycznia 1999r. wynosi: 1 rok i 7 miesięcy - zatem nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach jako pracownik.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

SSO Magdalena Daria-Figura